

بازار جهانی دارو از نگاه آمار

ترجمه:

دکتر علی منتصری

دکتر ساسان نصوحی

در سال ۱۹۹۴ اگر چه بازارهای بزرگ با کاهش رشد مواجه شدند، زمینه کار برای شرکتهای دارویی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه بهبودی قابل توجهی یافت.

ارزیابی می‌شود که فرانسه، آلمان، ایتالیا و بریتانیا به ترتیب حدود ۸،۹، ۶ و ۴ میلیارد لیره استرلینگ مصرف داشته‌اند. ژاپن با مصرفی برابر ۲۸ میلیارد لیره استرلینگ دومین بازار بزرگ دارویی جهان محسوب می‌شود.

افزایش رقابت در آمریکا منجر به کاهش رشد فروش از رقم ۹٪ سال ماقبل به ۵٪ در سال گذشته گردید. در آوریل ۱۹۹۴ مسئولین امور دارویی ژاپن دور جدید برنامه دوسالانه کاهش قیمت را به اجرا درآوردند. در اروپای غربی دولت آلمان محدودیتهای بیشتری را در نسخه‌نویسی پزشکان قائل شد و در ایتالیا سیاستهای جدید قیمت‌گذاری و سوبسید موجب آشفتگی در بازار گردید. در انگلستان طرح جدید قیمت محصولات دارویی ۲/۵٪ کاهش قیمت را در بر داشت و دولت با تأکید بر مصرف بر مبنای نیاز سعی در جلوگیری از رشد مصرف نمود. آمار و نقطه‌نظرات فوق بر مبنای گزارش Glaxo برای سال مالی ۱۹۹۴

کاهش می‌شود که در رشد بازار جهانی دارو در سالهای اخیر شاهد آن بوده‌ایم در سال گذشته نیز همچنان ادامه داشت. کل رشد در سال مالی منتهی به ۳۱ مارچ ۱۹۹۴ برابر ۶٪ بود در حالی که دوره مشابه سال قبل از آن از رشدی برابر ۱۰٪ برخوردار بوده است. ارزش کل بازار جهانی در این دوره برابر ۱۳۰ میلیارد لیره استرلینگ (۲۰۴ میلیارد دلار براساس نرخ تبدیل در زمان چاپ مقاله) تخمین زده شده است.

در کشورهای بزرگ صنعتی اروپای غربی، آمریکا و ژاپن، دولت و مسئولین امور دارویی درصدد محدود نمودن هزینه‌های دارویی برآمدند و کاهش رشد در این بازارها که مجموعاً ۸۴٪ کل بازار دارویی جهان را به خود اختصاص می‌دهند بیشتر از سایر بازارها مشهود بود. بازار آمریکا با مصرف ۴۰ میلیارد پوند، بزرگترین بازار بوده است. کل بازار اروپا برابر ۴۱ میلیارد لیره استرلینگ

می‌باشد. آمار IMS در مورد بازار جهانی دارو در سال ۱۹۹۳ قدری متفاوت از ارقام ذکر شده توسط Glaxo برای سال ۱۹۹۳/۹۴ است.

IMS ارزش کل بازار جهانی دارو را در سال ۱۹۹۳ براساس قیمت تولیدکننده برابر ۲۳۳ میلیارد دلار (۱۴۹ میلیارد لیره استرلینگ برپایه نرخ تبدیل در زمان چاپ مقاله) ذکر نموده است. مطابق آمار IMS فروش در ۷ بازار اروپایی شامل آلمان، فرانسه، ایتالیا، انگلستان، اسپانیا، بلژیک و هلند به جهت اصلاحات صورت گرفته در سیستم بهداشتی از ۵۱/۶ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۲ به ۴۵/۹۶ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۳ تنزل پیدا نموده است. براساس آمار IMS در سال ۱۹۹۳ میزان فروش در کشور آلمان با ۱۵٪ کاهش به رقم ۱۲/۶۶ میلیارد دلار رسید در حالی که آمار کارگزاران بیمه بهداشتی آلمان (Krankenkassen) حاکی از این است که فروش نسخ دارویی آلمان در سال ۱۹۹۳ نسبت به بازار ۱۸/۴ میلیارد دلاری ۱۹۹۲ به میزان ۱۲٪ کاهش داشته است.

فروش در آمریکا و ژاپن به ترتیب برابر ۴۵/۲۲ (+۵٪) و ۲۰/۲ (+۲۲٪ یا +۶٪ براساس ین ژاپن) میلیارد دلار بوده است. در کانادا فروش محصولات دارویی تغییری نداشته و حدود ۳/۵ میلیارد دلار باقی مانده است اما بر مبنای دلار کانادا ۷٪ افزایش نشان می‌دهد. میزان فروش داروخانه‌ها از ژانویه تا آگوست ۱۹۹۴ در اروپای غربی، آمریکا، کانادا و ژاپن در جدول ۲ آمده است.

سایر بازارها:

Glaxo معتقد است که در برخی از بازارهای در حال رشد، در نتیجه رشد اقتصادی، مصرف سیستم بهداشتی افزایش یافته و محیط برای فعالیت شرکتهای دارویی مناسب بوده است. در آمریکای لاتین ثبات بیشتر سیاسی موجب تحکیم پایه‌های فعالیت اقتصادی و در اروپای شرقی کاهش محدودیتهای اقتصادی بازارهای جدیدی را مطرح نموده است. چین و هند دو کشوری می‌باشند که از زمینه رشد مناسبی برخوردارند که این زمینه مناسب را باید ناشی از برنامه‌های مستمر خصوصی‌سازی اقتصادی در این کشورها دانست. ارزش سایر بازارهایی که در این مقاله ذکر شده است از منابع مختلف استخراج شده‌اند. به جهت اینکه معیارهای ارزیابی هر بازار ممکن است متفاوت باشد، آمار بازارهای مختلف در مواردی قابل مقایسه با یکدیگر نیستند. بگونه‌ای که برخی از آمار برپایه قیمت خرده‌فروشی و تعدادی قیمت عمده‌فروشی ارائه شده‌اند. برخی از ارقام محدود به داروهای نسخه‌ای بوده و در مواردی داروهای بدون نسخه و سایر محصولات بهداشتی نیز شامل شده‌اند.

اروپای غربی:

در اسپانیا فروش محصولات دارویی برپایه قیمت درب کارخانه در سال ۱۹۹۳ حدود ۴/۳ میلیارد دلار بوده است که از این رقم ۸۶/۴٪ آن مربوط به داروهای نسخه‌ای می‌باشد.

فروش محصولات دارویی در کشور هلند در سال ۱۹۹۳ براساس قیمت درب کارخانه

را مصرف بیمه دارویی نموده است.
بازار دارویی سوئد و یونان حدود ۱/۳
میلیارد دلار (۱۳٪) برآورد شده و فروش دارو
در دانمارک و نروژ به ترتیب ۷۲۰ (۴/۵٪) و
۴۷۶ میلیون دلار بوده است.

حدود ۲ میلیارد دلار می باشد که نسبت به سال
گذشته ۱۱٪ رشد داشته است. فروش
محصولات در اطریش و پرتقال در سال ۱۹۹۳
به ۱/۶ میلیارد دلار رسید که به ترتیب رشدی
برابر ۹/۶٪ و ۱۳/۶٪ داشته اند و سازمان ملی
بیمه بهداشتی بلژیک نیز رقمی در همین حدود

بازار	ارزش تخمینی بازار (میلیارد لیره استرلینگ)	% بازار جهانی	% رشد
اروپا	۴۱	۳۲	۳
فرانسه	۹	۷	۴
آلمان	۸	۶	(۶)
ایتالیا	۶	۵	(۴)
بریتانیا	۴	۳	۹
آمریکا	۴۰	۳۱	۵
ژاپن	۲۸	۲۱	۴
آمریکای لاتین	۸	۵	۲۵
شرق آسیا	۶	۵	۱۳
آفریقا- خاورمیانه	۲	۲	۸
استرالیا و اقیانوسیه	۱	۱	۱۴
بقیه	۴	۳	۱۵
جمع	۱۳۰	۱۰۰	۶

ارقام ارائه شده برآورد Glaxo براساس آخرین اطلاعات از منابع بی طرف خارجی می باشد که
براساس نرخ تبدیل متوسط ارزی در سال مالی منتهی به ۳۱ مارچ ۱۹۹۴ به لیره استرلینگ ذکر شده
است. اعداد داخل پرانتز درصد کاهش در بازار می باشد.

جدول ۱- برآورد ارزش بازار دارویی و میزان رشد مناطق مختلف در سال مالی ۱۹۹۴

جمهوری شوروی سابق را ۲ میلیارد دلار
تخمین زده است که از این رقم ۱/۵ میلیارد دلار
آن مربوط به جمهوری روسیه می شود. این
آمار با آمار شرکت مشاوره ای فرانسوی

اروپای شرقی:
منابع مختلف در مورد بازارهای اروپای
شرقی آمار متفاوتی ارائه نموده اند. بعنوان
مثال گروه مشاوران «بوستون» بازار دارویی

Eurosis که بازار جمهوری روسیه را ۳ تا ۳/۳ میلیارد دلار برآورد نموده است مغایرت دارد. گروه مشاوران بوستون بازار اروپای شرقی را ۱/۷ میلیارد دلار اعلام داشته حال آنکه IMS آمار فقط پنج بازار بزرگ منطقه را ارائه نموده که جمعاً به حدود ۲/۲ میلیارد دلار می‌رسد.

در سال ۱۹۹۳ برزیل همچنان اولین بازار در میان کشورهای آمریکای لاتین بود، مکزیک با اندک تفاوتی در رتبه دوم و آرژانتین در ردیف سوم قرار داشت. براساس برآورد انجمن صنایع داروسازی آمریکای لاتین (Allfar) سه بازار مذکور به ترتیب فروشی برابر ۳/۷، ۳/۶ و ۲/۶ میلیارد دلار داشته‌اند (جدول ۴).

آمریکای لاتین:

کشور	ژانویه-اگوست ۹۴ (میلیون دلار آمریکا)	درصد رشد در مقایسه با ژانویه-اگوست ۹۳
آمریکا	۳۱/۷۶۲	۸
ژاپن	۱۴/۱۲۵	۱
آلمان	۸/۷۰۵	۶
فرانسه	۸/۰۱۸	۲
ایتالیا	۴/۸۴۲	(۶)
انگلستان	۳/۵۷۶	۸
اسپانیا	۲/۵۴۸	۲
کانادا	۲/۲۲۵	۲
هلند	۱/۱۱۲	۶
بلژیک	۱/۰۳۶	۳

ارقام ذکر شده در برگزیده فروش به بیمارستانها نمی‌باشد اما در مورد ژاپن فروش به کلینیک‌های با کمتر از ۱۰۰ تخت محسوب شده‌اند. اعداد داخل پرانتز درصد کاهش در بازار می‌باشد.

جدول ۲- فروش داروخانه در آمریکا، اروپای غربی، کانادا و ژاپن در ۸ ماه سال ۱۹۹۴

آفریقا:

ارزش کل ۳۰ بازار دارویی آفریقا به استثنای آفریقای جنوبی در سال ۱۹۹۳ برابر ۲/۴ میلیارد دلار بوده است و بازار آفریقای جنوبی براساس قیمت خرده فروشی به تنهایی در حدود ۱ میلیارد دلار برآورد شده است. محصولات دارویی در مصر در سال مالی منتهی به ۳۱ مارچ ۱۹۹۴ برابر ۶۵۴ میلیون دلار

فروش داشته‌اند و ارزش بازار مراکش براساس یک گزارش در دهه گذشته با ۳۰۰٪ افزایش به ۳۹۳ میلیون دلار رسیده است.

خاورمیانه:

ارزش مجموع بازار دارویی ۶ کشور عضو شورای همکاری خلیج شامل عربستان

سعودی، امارات متحده عربی، کویت، قطر، عمان و بحرین در حدود ۱ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود که تقریباً یک چهارم کل فروش خاورمیانه را شامل می‌شود. ارزش بازار دارویی فلسطین اشغالی براساس اطلاعات فدراسیون صنایع این کشور در حدود ۷۶۰ میلیون دلار بوده است.

کشور	ارزش تخمینی بازار (میلیون دلار آمریکا)
لهستان	۹۹۴ ^(۱)
مجارستان	۶۲۳
جمهوری چک	۲۶۲
بلغارستان	۱۵۶
اسلواکی	۱۳۴
کل	۲/۱۶۹

(۱) در گزارش منتشره دیگری، ارزش بازار دارویی لهستان در سال ۱۹۹۳ برابر ۱/۲ میلیارد دلار برآورد شده و پیش‌بینی شده این رقم تا سال ۲۰۰۰ به ۳ میلیارد دلار برسد.

جدول ۳- برآورد ارزش پنج بازار در اروپای مرکزی و شرقی

کشور	ارزش تخمینی بازار (میلیون دلار آمریکا)
برزیل	۲/۷۰۸
مکزیک	۳/۶۱۸
آرژانتین	۲/۵۸۲
کلمبیا	۸۵۰
ونزوئلا	۵۵۳/۵
پرو	۳۸۶/۵
گواتمالا	۱۱۲/۹

جدول ۴- برآورد ارزش بازارهای دارویی آمریکای لاتین در سال ۱۹۹۳

کشور	ارزش تخمینی بازار (میلیون دلار آمریکا)
چین	۵/۴
کره جنوبی	۲/۸
استرالیا	۱/۷
تایوان	۱
فیلیپین	۰/۷
اندونزی	۰/۶
تایلند	۰/۵
هنگ کنگ	۰/۲
سنگاپور	۰/۱

جدول ۵- برآورد ارزش بازارهای دارویی در آسیا و اقیانوسیه

آسیا و اقیانوسیه:

صنایع داروسازی هند در سال مالی منتهی به نوامبر ۱۹۹۴ برابر ۲/۳ میلیارد دلار تولید داشته‌اند. کل مصرف محصولات دارویی در پاکستان حدود ۵۰۰ میلیون دلار تخمین زده می‌شود.

بازار چین با ارزش تقریبی ۵/۴ میلیارد دلار بزرگترین بازار آسیا محسوب می‌گردد. در خصوص سایر بازارهای این منطقه برآوردهای ارائه شده مختلف است. بعنوان مثال بازار تایلند در سال ۱۹۹۳ از ۱ تا ۱/۲

میلیارد دلار تخمین زده شده است که ۹٪

افزایش نشان می‌دهد.

بازار ویتنام می‌تواند در حدود ۱۶۰ میلیون دلار بوده باشد اما آمار رسمی رقم‌های کمتری را ذکر نموده‌اند. ارزش بازار فیلیپین در سال ۹۲ مطابق تخمین منابع داخلی ۹۳۰ میلیون دلار بر مبنای درب کارخانه است، گو اینکه Glaxo رقم ۷۰۰ میلیون دلار را برای این بازار ذکر می‌کند (جدول ۵). مبلغ مصرفی دولت زلاندنو برای محصولات دارویی در سال مالی ۹۳/۴ برابر ۴۰۰ میلیون دلار تخمین زده شده است.

منبع:

Kenny M., Slowdown in world market growth asntisues, scrip Magazine, 31, Jan 1995.